

§ 8**Rapport Språkuppdrag 2021**

Samlad rapport för budgetuppdrag om språkutvecklande arbetssätt och screening

Beslut

1. Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens redovisning och lägger den till handlingarna.
2. Utbildningsnämnden ger förvaltningen i uppdrag att revidera riktlinjer för övergångar mellan förskola och skola i Stockholms stad och återkomma till nämnden.

Ärendet

Förvaltningen anmälde ärendet i ett tjänsteutlåtande från den 22 september 2021, dnr 3.3.3–6269/2021.

Utbildningsnämnden har i kommunfullmäktiges budget för år 2021 fått i uppdrag att genomföra en utredning om hur språkutveckling sker i förskolan, vilka åtgärder som kan förbättra förutsättningarna för språkutvecklingen samt att undersöka förutsättningarna för att genomföra ett pilotprojekt för screening av läs- och skrivsvårigheter i förskolan.

Utbildningsförvaltningens utredning visar att det pågår ett stort antal språkutvecklande arbetssätt och insatser vid stadens förskolor och att dessa genomgående är grundade i vetenskap och beprövad erfarenhet. Utredningen visar också på att det pågår flera utvecklingsprojekt i stadens förskolor, som syftar till att utveckla arbetssätt där olika typer av kartläggning av barns språk ingår. Det arbete som pågår behöver följas upp och utvärderas, exempelvis pilotprojektet i Rinkeby-Kista. Förvaltningen ser mot bakgrund av detta inte behovet av att i nuläget genomföra ytterligare pilotprojekt gällande screening för läs- och skrivsvårigheter i förskolan.

Det är angeläget att stadsdelsförvaltningarnas insatser fortgår för att dels stärka barns språkutveckling i svenska och modersmålet dels öka kompetensen i barns typiska språkutveckling, andraspråks-inläring och flerspråkighet. Även utvecklingen av en mer systematisk dokumentation och uppföljning av varje barns språkutveckling behöver fortsätta.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom förskoleavdelningen.

Ärendet har behandlats i samverkan med de fackliga organisationerna den 5 oktober 2021. Ärendet har även behandlats av utbildningsnämndens råd för funktionshinderfrågor vid sammanträdet den 6 oktober 2021.

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens redovisning och ge förvaltningen i uppdrag att revidera riktlinjerna för övergångar mellan förskola och skola i Stockholms stad och återkomma till nämnden.

Beslutsgång

Ordföranden yrkade bifall till förvaltningens förslag till beslut och förklarade sig finna att nämnden beslutat i enlighet med detta.

Särskilt uttalande

Ordföranden Isabel Smedberg Palmquist (L), Anita Lundin m.fl. (M), Richard Åkesson (MP), Claes Nyberg (C) och Nike Örbrink (KD) anmälde ett särskilt uttalande enligt nedan:

Vi vill tacka förvaltningen för en genomarbetad och intressant rapport för budgetuppdrag om språkutvecklande arbetssätt och screening.

Tillgången till ett välutvecklat språk som grund för inläring, deltagande i samhället och bildning kan inte nog understrykas. Att få utveckla ett stort ordförråd redan i förskolan är en förutsättning för att kunna tillgodogöra sig undervisningen i skolan.

Kunskapsresultaten i grundskolan och gymnasieskolan är beroende av att barnen fått en stabil grund genom en väl fungerande förskola. Rapporten visar att det pågår mycket arbete i staden med att utveckla arbetet med språkutvecklingen och olika typer av kartläggning av barns språk, vilket bör följas upp och utvärderas.

Den grönbå majoriteten har med anledning av vikten av språkutvecklingen i förskolan, lagt uppdrag till utbildningsförvaltningen att i samarbete med

stadsdelsnämnderna, öka språkutvecklingen i förskolan i budgeten för 2022. Vi ser fram emot att följa förvaltningens arbete i denna fråga.

Vice ordföranden Kadir Kasirga m.fl. (S) och Tina Kratz m.fl. (V) anmälde ett särskilt uttalande enligt nedan:

Rapporten för uppdraget om språkutvecklande arbetssätt och screening innehåller flera intressanta iakttagelser och slutsatser. Det är glädjande att rapporten bekräftar bilden av att det redan pågår ett antal språkutvecklande arbetssätt och insatser i stadens förskolor och att dessa är grundade i vetenskap och evidens. Vidare blir det tydligt att politiken måste ge förskolan bättre förutsättningar att utveckla det befintliga arbetet genom ökad personaltäthet och stärkt kompetensutveckling. Kvalitet i verksamheten kräver rätt kompetens hos personalen och arbetsro att fokusera på det pedagogiska uppdraget.

Rapporten belyser den bristande likvärdigheten i förskolan i Stockholms stad. Det är inte bara en fråga om varierande inskrivningsgrad utan även bristande systematisk uppföljning och utvärdering. Andelen flerspråkiga barn skiljer sig kraftigt mellan stadsdelarna vilket fodrar att staden vidtar tillräckliga åtgärder för alla förskolor att arbeta med barnens språkutveckling i svenska på ett fullgott sätt. Särskilt viktigt är det att förskolorna ges möjlighet att anställa personal med rätt utbildning och kompetens i områden där utmaningarna är större.

Vidare är det viktigt att Pilotprojektet i Rinkeby-Kista inte bara följs upp utan att lärdomar tas vidare och resurser skjuts till så att fler stadsdelar att arbeta på liknande sätt. Nya kreativa arbetssätt för stärkt språkinläring bör uppmuntras i högsta möjliga mån.

Martin Westmont (SD) anmälde ett särskilt uttalande enligt nedan:

Svenska språket försvinner alltmer i vissa områden i Stockholms stad, det är en oroväckande utveckling som Sverigedemokraterna har påtalat i decennier. Det är givet att vi inte ser det som negativt att medborgarna talar flera språk men

det som motionen tar upp är vad det offentliga i första hand ska stödja ekonomiskt.

Sverigedemokraterna anser att det svenska språket ska prioriteras och fortsätta ha en särställning i skolan och i förskolan och vi vill se en omprioritering ifrån modersmålsundervisning till svenskundervisning. Med dagens politiska inriktning försvinner tyvärr svenskan som förstaspråk för många barn till invandrare, barn som dessutom kan vara födda i Sverige.

Den 23 november 2020 larmade grundskolechefen Happy Hilmarsdottir-Arenvall om att ”varannan sexåring på grundskolorna i Järvaområdet i Stockholm pratar svenska för dåligt. Barnen riskerar att inte klara kunskapsmålen”. Förklaringar som nämns är att barn inte kommer i kontakt med svenska på ett naturligt sätt, kanske inte ens i förskolan, om de går i en förskola där personalen inte heller talar svenska.